



Ambassade
van de Republiek Polen
te Den Haag

mentor

KREDA

Stichting KREDA
Heereweg 466
2161 DH Lisse, Nederland
tel. +31 (0) 657.64.20.23
info@kreda.nl
www.kreda.nl

Poolse leerlingen in Nederland

Het Mentorprogramma, dat is geïnitieerd door Stichting Kreda, brengt al 11 jaar leerlingen, hun ouders en onderwijsgeevenden met elkaar in contact en laat hen kennismaken met zowel het Poolse als het Nederlandse onderwijssysteem. ❖ Dit is de vierde editie van deze folder, noodzakelijk geworden door de voortdurende veranderingen in beide systemen. ❖ De informatie in deze folder is bedoeld om een idee te geven van de verschillen tussen Polen en Nederland en om te helpen bij de keuze van een eerste school en vervolgonderwijs. ❖ Het aantal Poolse kinderen en jongeren in Nederland wordt geschat op 50.000. De meesten van hen gaan naar Nederlandse scholen. Sommigen zaten al op school in Polen, anderen zullen daar hun opleiding voortzetten. ❖ Op de pagina's 2 tot en met 8 van deze folder staan twee schema's en een globale beschrijving van de organisatie van het onderwijs in beide landen. ❖ Deze publicatie is mede gefinancierd door de Ambassade van de Republiek Polen in Den Haag.

Polscy uczniowie w Holandii

Program Mentor, który został zainicjowany przez Stichting Kreda, wspiera już od 11 lat uczniów, ich rodziców oraz nauczycieli, zapoznając ich z polskim oraz z holenderskim systemem edukacji.

❖ Jest to już czwarte wydanie niniejszego folderu, konieczne ze względu na nieustające zmiany w obu systemach.

❖ Zawarta tu informacja ma na celu przybliżenie różnic między Polską a Holandią oraz służy pomocą w wyborze pierwszej szkoły oraz kolejnego etapu edukacyjnego.

❖ Liczba polskich dzieci i młodzieży w Holandii szacowana jest na 50 tysięcy. Większość z nich uczęszcza do holenderskich szkół. Niektórzy byli najpierw uczniami w Polsce, inni będą kontynuować tam naukę.

❖ Strony od 2 do 8 tego folderu zawierają dwa schematy i ogólny opis organizacji edukacji w obu krajach.

❖ Niniejsza publikacja została współfinansowana przez Ambasadę Rzeczypospolitej Polskiej w Hadze.

KREDA

FORUM POLSKICH SZKÓŁ
W HOLANDII

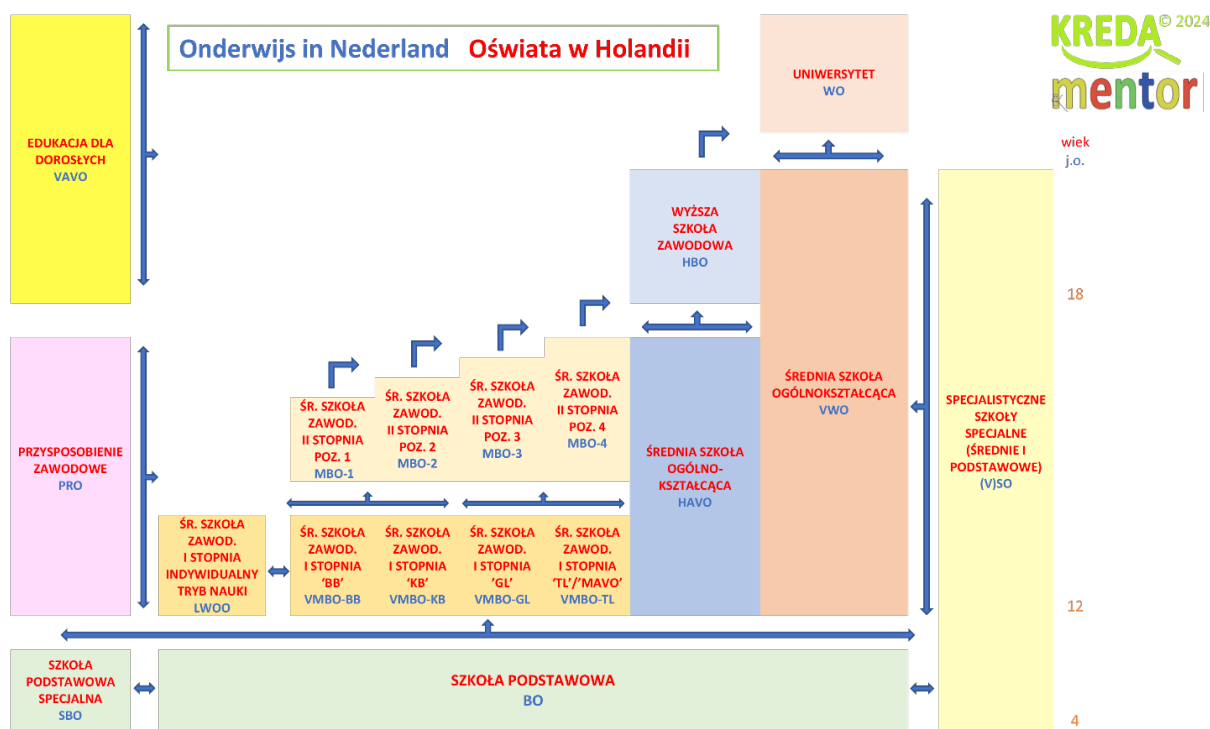


www.fpsn.nl

Vind een Poolse school
voor je kinderen
op de website van FSPN:
www.fpsn.nl



Znajdź polską szkołę
dla twoich dzieci
na stronach FSPN:
www.fpsn.nl



Wat onderscheidt Nederlands van Pools onderwijs?

Basis- en voortgezet onderwijs ❖ **Basisschool**, groepen 1-8, 4-12 j. ❖ **Voortgezet onderwijs (vo)**, 12-18 j. ❖ **Vwo**: atheneum, gymnasium (6 jaar), toegang tot universiteit/university college & hbo. ❖ **Havo** (5 jaar), toegang tot hbo. ❖ **Vmbo** (totaal 4 jaar): 4 leerwegen (**vmbo-bb**, **vmbo-kb**, **vmbo-gl**, **vmbo-tl**). ❖ **Praktijkonderwijs** (1-4 jaar), tot 16 j. ❖ **Mbo**, vanaf 16 j., keuze uit 474 opleidingen. ❖ **Internationale schakelklas (ISK)**, beperkt vo-lesprogramma met nadruk op de taal.

Leer-/schoolplicht ❖ Schoolplicht is van 5 tot 16 j. ❖ 16-18 jarigen zonder **startkwalificatie**, diploma **vwo** of **havo** of **mbo-2** moeten volledig dagonderwijs volgen tot ze 18 j. zijn.

Verzuim ❖ Strenge wetgeving, verzuimregels en controle.

Beoordeling, bevordering en diplomering ❖ Nederlandse basisscholen moeten de vorderingen van elke leerling bijhouden en beoordelen in een **leerlingvolgsysteem (LVS)**, bijvoorbeeld van ParnasSys, Cito LOVS, Dia enz. ❖ Het **vo** houdt een **leerlingvolgdossier** bij. ❖ Landelijke **vo**-examens en diploma.

Lesrooster ❖ **Basisonderwijs**: vaste schooltijden, steeds vaker continuooster. ❖ leerlingen eten meegebrachte lunch op school. ❖ **Vo**: school maakt zelf de lesroosters, 5-8 uur lessen tot 17.00; duur lessen 45-60 minuten; 189 schooldagen per jaar.

Schoolboeken en -lesmateriaal

❖ Lesmateriaal van de **basisschool** mag niet mee naar huis. ❖ De meeste studieboeken en lesmaterialen zijn gratis op **vo** (m.u.v. atlas en woordenboeken etc.). ❖ Soms wordt een bijdrage van ouders gevraagd.

Huiswerk ❖ Op de basisschool vanaf groep 5 of 6, niet veel, niet altijd. ❖ Op het **vo** heeft een leerling gemiddeld ongeveer 1.5 uur huiswerk per dag afgezien van toetsen, werkstukken e.d.

Ouderbetrokkenheid ❖ 2x per jaar is er een 10-minutengesprek tussen leerkracht en ouder(s) n.a.v. rapport. ❖ Ouders kunnen altijd om een gesprek met de klassendocent vragen. ❖ Veel ouders zijn ook actief binnen de school als klassenouders, lid Medezeggenschapsraad MR.

Klassenindeling ❖ Leerlingen leren samen te werken met al hun klasgenoten in regelmatig wisselende groepjes.

Leerkrachten ❖ Op de basisschool heeft elke klas 1 à 2 (in deeltijd) leerkrachten. Soms is er een vakdocent voor gym of muziek.

Co odróżnia holenderską oświatę od polskiej?

Poziomy edukacji ❖ **Szkoła podstawowa**, 8 klas, od 4 do 12 r.ż. ❖ **Szkolnictwo średnie (vo)**, od 12-18 r.ż. ❖ **Vwo** (6 lat): **gymnasium**, **atheneum**, dostęp do uniwersytetu, kolegium uniwersyteckiego i hbo. ❖ **Havo** (5 lat) i **mbo-4**, dostęp do hbo. ❖ **Vmbo**: 4 ścieżki kształcenia (**vmbo-bb**, **vmbo-kb**, **vmbo-gl**, **vmbo-tl**), 4 lata. ❖ **Przysposobienie zawodowe** (1-4 lata), do 16 r.ż. ❖ **Mbo**, od 16 r.ż., wybór spośród 474 ofert kształcenia. ❖ **ISK** ograniczony program nauczania **vo** z naciskiem na język.

Obowiązek szkolny ❖ Obowiązek szkolny od 5 do 16 r.ż. lub do 18 r.ż. w przypadku niezyskania tzw. kwalifikacji początkowej, tj. dyplomu **vwo** lub **havo** lub **mbo-2**.

Absencja ❖ Rygorystyczne przepisy dot. nieobecności i kontroli.

Ocena, promocja i certyfikacja ❖ Holenderskie szkoły podstawowe są zobowiązane do śledzenia i oceny postępów każdego ucznia w **LVS** (system monitorowania uczniów), np. z ParnasSys, Cito LOVS, Dia itp. ❖ **Vo** prowadzi elektroniczny **dziennik z aktami ucznia**. ❖ Krajowe egzaminy **vo** i dyplom.

Plan lekcji ❖ **Szkoła podstawowa**: stałe godziny lekcyjne, coraz częściej ciągly plan lekcji ❖ Uczniowie jedzą lunch przyniesiony do szkoły. ❖ **Vo**: szkoła sama ustala plan lekcji, 5-8 godzin nauki do 17:00; lekcje trwają 45-60 minut; 189 dni szkolnych w roku.

Podręczniki i materiały szkolne

❖ W **szkole podstawowej** podręczniki nie mogą być zabierane do domu. ❖ Większość podręczników i materiałów jest bezpłatna na **vo** (oprócz atlasów i słowników itp.). ❖ Od rodziców pobierana jest dobrowolna składka rodzicielska.

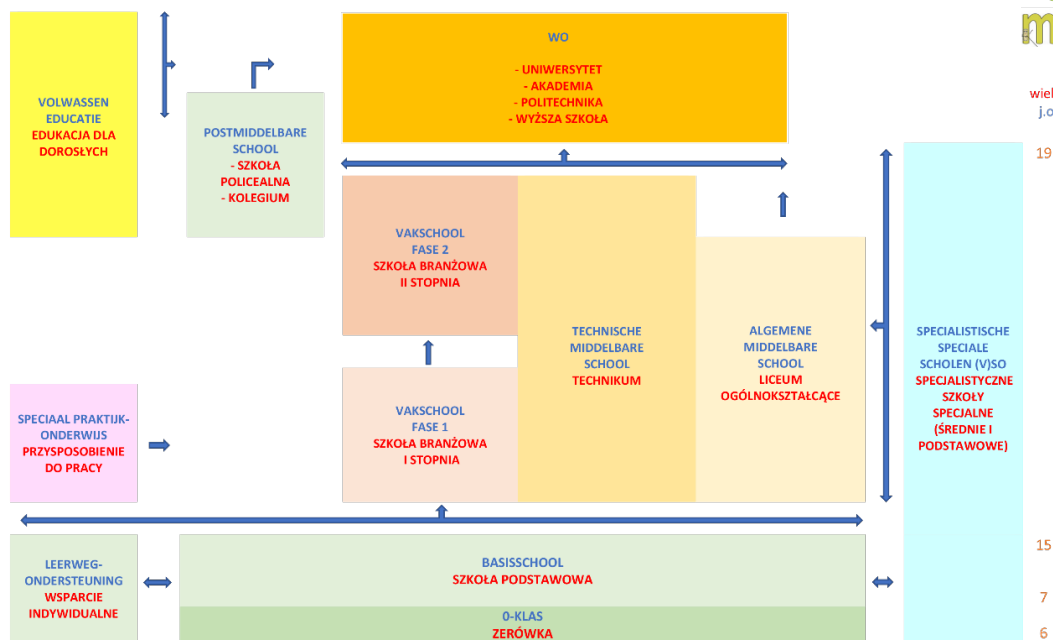
Praca domowa ❖ W szkole podstawowej od grupy 5 lub 6, nie dużo, nie codziennie ❖ Na **vo** uczeń ma średnio około 1,5 godziny pracy domowej dziennie, nie licząc testów, wypracowań itp.

Zaangażowanie rodziców ❖ 2 razy w roku rodzice są zaproszeni na spotkanie z nauczycielem w celu okresowej ewaluacji postępów ucznia. ❖ Rodzice zawsze mogą poprosić o rozmowę z nauczycielem ❖ Wielu rodziców jest również aktywnych w szkole jako rodzice klasowi lub członkowie szkolnej rady.

Podział klasy ❖ Uczniowie uczą się współpracować ze wszystkimi kolegami z klasy w regularnie zmieniających się grupach.

Nauczyciele ❖ W szkołach podstawowych w każdej klasie pracuje 1-2 nauczycieli (na niepełnym etacie). Czasami jest też nauczyciel wychowania fizycznego lub muzyki.

Onderwijs in Polen Oświata w Polsce



Wat onderscheidt Pools van Nederlands onderwijs?	Co odróżnia polską oświatę od holenderskiej?
<p>Onderwijsniveaus ❖ 6-jarigen gaan verplicht 1 jaar naar 0-klas, gevolgd door 8 klassen basisschool. ❖ Voortgezet onderwijs: vanaf 15 jaar, 3 keuzes: 1. liceum, 2. technikum, 3. beroeps-onderwijs niveau I (3 jaar) en niveau II (2 jaar). ❖ Na behalen matura (eindexamen), 4 soorten instellingen voor hoger onderwijs: universiteit, akademia, politechnika en szkoła wyższa.</p>	<p>Etapy nauczania ❖ Od 6 r.ż. obowiązek rocznego uczęszczania do zerówki przed 8 klasami szkoły podstawowej ❖ 3 Rodzaje szkół średnich: 1. liceum (4 lata), 2. technikum (5 lat), 3. szkoła branżowa I stopnia (3 lata) oraz II stopnia (2 lata). ❖ Szkoły policealne, w tym kolegium, i 4 rodzaje uczelni wyższych: uniwersytet, akademia, politechnika, szkoła wyższa.</p>
<p>Leer-/schoolplicht ❖ Schoolplicht is van 6 tot 15 jaar. ❖ Leerplicht tot 18 jaar.</p>	<p>Obowiązek szkolny ❖ Obowiązek szkolny od 6 do 15 r.ż. ❖ Obowiązek nauki do 18 r.ż.</p>
<p>Verzuim ❖ Scholen mogen zelf bepalen of zij extra verzuim toestaan.</p>	<p>Absentia ❖ Scholen mogą określać dodatkowe zasady dotyczące (nie)usprawiedliwiania absencji.</p>
<p>Beoordeling, bevordering en diplomering ❖ Twee rapporten: halverwege en aan het eind van het schooljaar. Meer uniformiteit al op de basisschool (cijfers 1->6); beoordeling van gedrag en houding.</p>	<p>System oceniania, promowania i dyplomowania ❖ Oceny na semestr i koniec roku szkolnego. ❖ Większe ujednoczenie począwszy już od szkoły podstawowej (cyfry arabskie 1 -> 6 oraz ocena z zachowania).</p>
<p>Lesrooster ❖ De basisschool hanteert al een wisselend lesrooster. ❖ Scholen bieden een warme middagmaaltijd tegen betaling. ❖ Gratis voor- en naschoolse opvang op iedere basisschool.</p>	<p>Plan lekcji ❖ Już od szkoły podstawowej zmienny plan lekcji. ❖ Szkoły oferują odpłatne obiady. ❖ Uczniowie mogą korzystać z darmowej świetlicy przed i po lekcjach.</p>
<p>Schoolboeken en -materialen ❖ Basisschoolleerlingen lenen lesboeken van school, die de leerlingen ook mee naar huis nemen. ❖ Middelbare scholieren moeten zelf hun schoolboeken kopen. ❖ Alle ouders hebben recht op toeslag voor schoolboeken en materialen.</p>	<p>Podręczniki i wyposażenie ucznia ❖ Dzieciom szkół podstawowych wypożyczane są książki, które dzieci zabierają do domu. ❖ Uczniowie szkół średnich muszą sami kupić książki. ❖ Wszyscy rodzice mają prawo do dofinansowania szkolnych podręczników i materiałów.</p>
<p>Huiswerk ❖ Met ingang van 1 april 2024 is het in de eerste 3 klassen van de basisschool verboden om huiswerk te geven; vanaf klas 4 t/m 8 mag een leerkracht huiswerk geven, maar mag daarvoor geen cijfer geven. Wel mag de leerling worden geïnformeerd over wat beter moet.</p>	<p>Praca domowa ❖ Od 1 kwietnia 2024 r. zabronione jest zadawanie prac domowych w pierwszych trzech klasach szkoły podstawowej; od klasy 4 do 8 nauczyciel może zadawać prace domowe, ale nie może ich oceniać. Uczniowie mogą być jednak informowani o tym, co wymaga poprawy.</p>
<p>Klassenindeling ❖ Leerlingen mogen kiezen naast wie ze het hele schooljaar gaan zitten ❖ Er wordt veel individueel gewerkt.</p>	<p>Podział klasy ❖ Uczniowie na ogół sami wybierają z kim siedzą w ławce przez cały rok. ❖ Jest dużo indywidualnej pracy.</p>
<p>Leerkrachten ❖ Eén vaste leerkracht in de eerste drie jaar van de basisschool, daarna vakdocenten.</p>	<p>Nauczyciele ❖ Przez pierwsze trzy klasy szkoły podstawowej ten sam nauczyciel, potem nauczyciele przedmiotowi.</p>
<p>Ouderbetrokkenheid ❖ Hoewel sinds april 2024 in de klassen 1-3 geen huiswerk meer mag worden gegeven en huiswerk vanaf klas 4-8 niet verplicht is, zijn Poolse ouders zeer betrokken bij het schoolwerk van hun kinderen. ❖ Het is niet gebruikelijk voor ouders om klusjes op school te doen.</p>	<p>Zaangażowanie rodzica ❖ Chociaż od kwietnia 2024 r. w klasach 1-3 nie można zadawać prac domowych, a od klas 4-8 prace domowe nie są obowiązkowe, polscy rodzice są bardzo zaangażowani w pracę szkolną swoich dzieci. ❖ Społeczne udzielanie się przez rodziców nie jest standardem.</p>

Nederland	Holandia
Kinderen tot 4 jaar	Dzieci do 4 lat
<p>Zwangerschap ❖ Zwangerschappen worden begeleid door verloskundigen. ❖ Bij uitzondering wordt een zwangere vrouw naar een gynaecoloog verwezen. ❖ 25% van de vrouwen in Nederland bevalt thuis.</p>	<p>Ciąża ❖ Ciąże prowadzi położna. ❖ Tylko w wyjątkowych przypadkach kobiety są kierowane do ginekologa ❖ 25% kobiet w Holandii rodzi w domu.</p>
<p>Verlof jonge ouders ❖ Zwangerschapsverlof is 6 weken. ❖ Bevallingsverlof is 10 weken. ❖ In totaal duurt het verlof 16 weken. ❖ De partner krijgt 1 week betaald (100%) en 5 weken deels (70%) betaald geboorteverlof. ❖ Ouders in loondienst hebben recht op 9 werkweken deels (70%) betaald ouderschapsverlof in het 1^e levensjaar van het kind. ❖ In totaal hebben ouders recht op 26 weken ouderschapsverlof in de eerste 7 jaar van ieder kind; van 1 t/m 7 j. is dit onbetaald.</p>	<p>Urlop dla rodziców ❖ Urlop przed porodem wynosi 6 tygodni. ❖ Urlop po porodzie wynosi 10 tygodni. ❖ Łącznie 16 tygodni. ❖ Partner otrzymuje 1 tydzień płatnego (100%) i 5 tygodni częściowo płatnego (70%) urlopu okołoporodowego. ❖ Zatrudnieni rodzice mają prawo do 9 tygodni roboczych częściowo (70%) płatnego urlopu rodzicielskiego w pierwszym roku życia dziecka. ❖ Łącznie rodzice mają prawo do 26 tyg. urlopu rodzicielskiego w ciągu pierwszych 7 lat życia każdego dziecka; od 1 do 7 r.ż. dziecka jest on bezpłatny.</p>
<p>Terugkeer naar werk ❖ Veel ouders delen de zorg voor hun kinderen. ❖ De meeste Nederlandse werkgevers maken het voor beide ouders mogelijk om in deeltijd te werken en/of met aangepaste werktijden.</p>	<p>Powrót do pracy ❖ Wielu rodziców dzieli opiekę nad dziećmi. ❖ Większość pracodawców umożliwia obu rodzicom powrót do pracy na część etatu i/lub z dopasowanymi godzinami pracy.</p>
<p>Zorg voor het kind ❖ Men kan gebruikmaken van een oppas, een gastouder of kinderdagverblijf ❖ Ouders hebben recht op kinderopvangtoeslag op voorwaarde dat de organisatie of persoon geregistreerd is in het Landelijk Register Kinderopvang.</p>	<p>Opieka nad dzieckiem ❖ Można skorzystać z niani, opiekunów domowych, żłobków oraz przedszkoli. ❖ Rodzice mają prawo do dofinansowania (warunek: rejestracja placówki w Landelijk Register Kinderopvang).</p>
<p>Crèche of dagopvang ❖ Kinderen vanaf ± 2,5 maand tot 4 j. ❖ Verticale (op leeftijd) of horizontale (verschillende leeftijden) groepen. ❖ Aantal (week)dagen/uren naar keuze van de ouders.</p>	<p>Placówki opieki dziennej ❖ Dzieci od ± 2,5 miesiąca do 4 r.ż. ❖ Różne grupy: wiekowe i mieszane. ❖ Dowolna ilość dni/części dnia.</p>
<p>Gastouder ❖ Gastouders bieden opvang in hun eigen huis (max. 5 kinderen). ❖ Opvangtijden naar behoefte ❖ Indien de gastouder(s) geregistreerd zijn, kan ook toeslag worden aangevraagd.</p>	<p>Opiekun domowy ❖ Opiekunowie oferują opiekę w swoim domu. (maks. 5 dzieci/1 opiekun) ❖ Godziny dopasowane do potrzeb. ❖ Jeśli opiekun (-owie) są zarejestrowani, można również ubiegać się o dofinansowanie</p>
<p>Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) ❖ VVE is onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Het doel is om peuters met een mogelijke (taal)achterstand voor te bereiden op de basisschool en te zorgen, dat kleuters zonder achterstand naar groep 3 kunnen gaan. ❖ Voorschoolse educatie is voor <i>peuters</i> (2-4 j.) op kinderdagverblijven; ❖ Vroegschoolse educatie is bedoeld voor <i>kleuters</i> uit groep 1 en 2 (4-6 j.).</p>	<p>Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna ❖ VVE jest częścią polityki dotyczącej wyrównywania szans edukacyjnych. Ma na celu przygotowanie dzieci z trudnościami (językowymi) do grup 1-2 szkoły podstawowej i zapewnienie im płynnego przejścia do grupy 3. ❖ Edukacja przedszkolna jest dla maluchów w ośrodkach opieki dziennej (2-4 r.ż.). ❖ Edukacja wczesnoszkolna jest dla grupy 1 i 2 (4-6 r.ż.).</p>
Kinderen van 4 tot 12 jaar	Dzieci od 4 do 12 lat
<p>Basisschool ❖ Openbare en bijzondere (geloof, onderwijsvisie, enz.) scholen worden door de staat bekostigd. ❖ Particuliere en internationale basisscholen vragen schoolgeld ❖ Scholen beschikken over grote autonomie wat betreft organisatie en lesprogramma. ❖ Verschillende leeftijden in één klas. ❖ 1 of 2 leerkrachten (in deeltijd) per klas. ❖ Geen of weinig huiswerk. ❖ Gratis lesboeken en materialen moeten op school blijven. ❖ Structuur: onderbouw, groepen 1-2 (4-6 j.); middenbouw, groepen 3-5 (6-9 j.); bovenbouw, groepen 6-8 (9-12 j.).</p>	<p>Szkoła podstawowa ❖ Dwa rodzaje szkół finansowanych przez państwo: publiczne i niepubliczne (np. wyznaniowe, światopoglądowe itp). ❖ Prywatne i międzynarodowe szkoły podstawowe pobierają czesne. ❖ Wysoka autonomia szkół dot. organizacji oraz programu nauczania. ❖ Różne roczniki w jednej klasie. ❖ 1 nauczyciel (lub 2 na zmianę) na klasę. ❖ Brak lub mało zadań domowych. ❖ Bezpłatne podręczniki i materiały pozostają w szkole. ❖ Struktura szkolna: grupy niższe 1-2 (wiek 4-6 r.ż.), grupy średnie 3-5 (6-9 r.ż.), grupy wyższe 6-8 (9-12 r.ż.).</p>
<p>Fases van de basisschool ❖ Groep 1-2: observatie van het kind (mate van zelfstandigheid en schoolrijpheid). ❖ Groep 3-5: registratie van leervorderingen en observatie gedrag. ❖ Groep 6-7: communicatie van verwachtingen school <-> thuis. ❖ Groep 8: schooladvies voortgezet onderwijs, doorstroomtoets (januari/februari), en keuze/aanmelding middelbare school (maart).</p>	<p>Fazy szkoły podstawowej ❖ Grupy 1-2: obserwacja dziecka (stopień samodzielności i gotowości do nauki). ❖ Grupy 3-5: rejestracja postępów dziecka (szkolny system ocen) i dalsza obserwacja (zachowanie, postawy). ❖ Grupy 6-7: testy, wymiana oczekiwań szkoła <-> dom. ❖ Grupa 8: wskazanie dalszego poziomu nauki przez nauczyciela, wybór szkoły średniej, test grupy 8 (styczeń/luty, zgłoszenie do wybranej szkoły (marzec).</p>
<p>NT2 ondersteuning ❖ Anderstalige kinderen krijgen extra hulp in of buiten de klas (individueel, in groepjes of in een aparte taalklas/school). ❖ De vorm en de intensiviteit daarvan hangen af van het beleid van de school of samenwerkingsverband en de gemeente.</p>	<p>Pomoc w nauce j. niderlandzkiego ❖ Dzieci obcojęzyczne otrzymują dodatkową pomoc w klasie lub poza nią (indywidualnie lub w grupkach lub w oddzielnej klasie/szkole językowej). ❖ Forma i intensywność tej pomocy zależą od polityki szkoły oraz związku szkół/gminy.</p>

Polen	Polska
Kinderen tot 6 jaar	Dzieci do 6 r.ż.
Zwangerschap ❖ Zwangerschappen worden begeleid door een gynaecoloog. ❖ 99% van de vrouwen bevalt in het ziekenhuis.	Ciąża ❖ Vrouwen in ciąży są pod stałą opieką ginekologa. ❖ 99% kobiet w rodzi w szpitalach.
Verlof jonge ouders ❖ Zwangerschapsverlof duurt 6 weken tot aan de bevalling ❖ Het bevallingsverlof is 14 weken na de bevalling. ❖ Het is ook mogelijk om na de bevalling tot max.12 maanden deels betaald verlof op te nemen. ❖ Elke ouder heeft bovendien exclusief recht op 9 weken doorbetaald verlof.	Urlop dla rodziców ❖ Urlop przed porodem wynosi 6 tygodni. ❖ Urlop po porodzie wynosi 14 tygodni. ❖ Możliwe jest również skorzystanie z częściowo płatnego urlopu po porodzie do 12 miesięcy. ❖ Każdy rodzic ma również wyłączne prawo do 9 tygodni płatnego urlopu.
Terugkeer naar werk ❖ Meestal zorgt de moeder voor het kind. ❖ Na betaald verlof keren vrouwen over het algemeen terug naar hun voltijd baan of blijven vervolgens nog max. 1-3 jaar thuis om voor het kind te zorgen.	Powrót do pracy ❖ Zazwyczaj matka opiekuje się dzieckiem. ❖ Po płatnym urlopie matki wracają na ogół na pełen etat do pracy lub zostają na kolejne 1-3 lata z dzieckiem w domu.
Zorg voor het kind ❖ Als er geen thuisopvang (bv. oma) te vinden is, gaat het kind naar een crèche/kindclub (0-3 j.) of een kleuterschool (tot 6 j.). ❖ Minder vaak wordt een voltijdopvang of een gastouder ingeschakeld. ❖ Er zijn grote kostenverschillen tussen openbare en andere organisaties voor kinderopvang. ❖ Het merendeel van de kinderen gaat 5 dagen per week naar de opvang.	Opieka nad dzieckiem ❖ Często korzysta się z pomocy rodziny (babcia) lub ze żłobków/klubów dziecięcych (do 3 r.ż.) i przedszkoli (do 6 r.ż.). ❖ Rzadziej korzysta się z pełnoetatowej niani lub dziennych opiekunów. ❖ Istnieją duże różnice w kosztach między publicznymi organizacjami opieki nad dziećmi a organizacjami niepublicznymi. ❖ Większość dzieci oddawana jest pod opiekę 5 dni na tydzień.
Crèche, kindclub en gastouder ❖ Kinderen tot 3 j. ❖ Crèche: kinderen vanaf 20 weken t/m 3 j., meestal grootschalig en indeling in leeftijdsgroepen. ❖ Kindclub: kinderen van 1 tot 3 j., vaak kleinschalig en verschillende leeftijden in een groep. ❖ Organisaties met meer dan 20 kinderen zijn verplicht een verpleegkundige aan te stellen. ❖ Gastouder: past op (max. 5) kinderen vanaf 20 weken tot 3 j. bij zich thuis; deze moet wel als gastouder zijn geregistreerd; opvangtijd naar behoefte.	Żłobek, klub dziecięcy i dzienny opiekun ❖ Dzieci do 3 lat. ❖ Żłobek: dla dzieci od 20 tyg. do 3 r.ż, zazwyczaj większe organizacje i podział na grupy wiekowe. ❖ Klub dziecięcy: od 1 do 3 r.ż., głównie mniejsze organizacje (do 30 dzieci) i różne roczniki dzieci w jednej grupie. ❖ Placówki z większą ilością dzieci niż 20 zobowiązane są zatrudniać pielęgniarkę. ❖ Dzienny opiekun: opiekuje się (maks. 5) dziećmi w wieku od 20 tygodni do 3 r.ż, we własnym domu; musi być zarejestrowany. ❖ Godziny i dni opieki w zależności od potrzeb.
Kleuterschool ❖ Voor kinderen van 3 tot 6 j. ❖ Verdeling in leeftijdsgroepen. ❖ Openbare peuterscholen bieden tot 5 uur gratis opvang per dag. ❖ Ouders hoeven slechts een gering bedrag te betalen voor extra uren en voor maaltijden. ❖ Particuliere peuterscholen kunnen kostbaar zijn.	Przedszkola ❖ Dla dzieci w wieku od 3 do 6 r.ż. ❖ Podział na grupy wiekowe. ❖ Przedszkola publiczne oferują do 5 godzin bezpłatnej opieki dziennej ❖ Rodzice muszą płacić tylko niewielką kwotę za dodatkowe godziny i posiłki. ❖ Przedszkola niepubliczne mogą być kosztowne.
Verplichte voor-/vroegschoolse educatie ❖ 6-jarigen zijn verplicht één jaar voorschoolse educatie te volgen. ❖ Dit programma wordt gerealiseerd door kleuterscholen of basisscholen (zgn. 0-klas). ❖ De gemeente moet een plek voor iedere 6-jarige garanderen. ❖ Ouders betalen geen lesgeld.	Obowiązkowa edukacja przedszkolna ❖ Dzieci 6-letnie objęte są obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym. ❖ Nauka jest realizowana w przedszkolach lub w tzw. zerówkach szkolnych . ❖ Gmina musi zagwarantować miejsce. ❖ Rodzice nie płacą za naukę.
Kinderen van 7 tot 15 jaar.	Dzieci od 7 do 15 r.ż.
Basisschool ❖ Twee soorten scholen: openbare (gratis) en niet-openbare (waarvan een deel schoolgeld vraagt), die door de staat (mede)gefinancierd worden. ❖ Internationale scholen (tegen betaling). ❖ Scholen hebben weinig te zeggen over het lesprogramma. ❖ Veel vrijheid wat betreft het lesrooster. ❖ Lessen van 45 min. verdeeld door pauzes (van 5 tot 20 minuten). ❖ Leerlingen van dezelfde leeftijd in één klas. ❖ Geen of weinig huiswerk. ❖ Ouders kunnen een toeslag krijgen voor aankoop van lesmaterialen. ❖ Gratis voor- en naschoolse opvang op school. ❖ Mogelijkheid om warme maaltijd te kopen.	Szkoła podstawowa ❖ Dwa rodzaje szkół: publiczne (nieodpłatne) i niepubliczne (część z opłatami za naukę), które są (współ)finansowane przez państwo. ❖ Szkoły międzynarodowe (odpłatne). ❖ Niska autonomia szkół dot. programu nauczania. ❖ Duża wolność w organizacji planu zajęć. ❖ 45-min. lekcje rozdzielone przerwami od 5 do 20 minut. ❖ Te same roczniki w jednej klasie. ❖ Brak lub niewielka ilość zadań domowych. ❖ Rodzice mogą otrzymać dopłatę na zakup pozostałych materiałów do nauki. ❖ Bezpłatna opieka przed- i pozalekcyjna w szkole. ❖ Możliwość zakupu ciepłego posiłku.
Fases van de basisschool ❖ Klas 1-3: één leerkracht voor de klas, in hetzelfde klaslokaal. ❖ Vanaf klas 4: vakleerkrachten en wisselen van vaklokalen. ❖ Klas 8: eindtoetsen en verdere schoolkeuze.	Fazy szkoły podstawowej ❖ Klasy 1-3: jeden nauczyciel w klasie, w tej samej sali lekcyjnej ❖ Od klasy 4: więcej nauczycieli przedmiotowych i zmiana sal. ❖ Klasa 8: testy końcowe i wybór szkoły średniej.

Nederland	Holandia
<p>Voortgezet onderwijs vo – vanaf 12 jaar</p>	<p>Szkoły średnie – od 12 lat</p>
<p>Vwo ❖ Het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo) geeft na het eindexamen direct toegang tot een universiteit. ❖ Vwo duurt 6 jaar. ❖ Vwo kan worden gevolgd op lyceum/atheneum (standaard vwo), gymnasium (met Latijn & Grieks), technasium (keuze havo of vwo met nadruk op bio/technische vakken), vwo voor tweetalig onderwijs (tto, meestal met Engels). ❖ Vwo wordt afgesloten met een centraal eindexamen.</p>	<p>Vwo ❖ Szkoła średnia vwo daje bezpośredni dostęp do uniwersytetu po egzaminie końcowym. ❖ Vwo trwa 6 lat. ❖ Naukę można podjąć w lyceum/atheneum (standardowe vwo), gymnasium (z łaciną i greką), technasium (do wyboru havo lub vwo z naciskiem na przedmioty biologiczne/techniczne), vwo dwujęzycznym (tto, zazwyczaj z językiem angielskim). ❖ Vwo kończy się centralnym egzaminem końcowym.</p>
<p>Havo ❖ Het hoger algemeen vormend onderwijs (havo) leidt leerlingen op voor hbo. ❖ Havo duurt 5 jaar. ❖ Naast standaard havo is er ook havo-technasium (zie vwo) en havo-scholen voor tweetalig onderwijs tto (meestal met Engels). ❖ Het havo wordt afgesloten met een centraal eindexamen.</p>	<p>Havo ❖ Havo przygotowuje do studiów hbo. ❖ Havo trwa 5 lat. ❖ Oprócz standardowego havo, istnieją również havo-technasium (patrz pod vwo) i dwujęzyczne szkoły havo-tto (zazwyczaj z językiem angielskim). ❖ Havo kończy się centralnym egzaminem końcowym.</p>
<p>Vmbo & mbo ❖ Het voorbereidend beroepsonderwijs (vmbo) combineert theorie en praktijk en bereidt leerlingen voor op een mbo-opleiding. Het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), leidt leerlingen op voor de beroepspraktijk of een vervolgopleiding. Voor een startkwalificatie, moeten praktijkgerichte leerlingen tenminste een vmbo-diploma hebben, gevolgd door een mbo-2 diploma. Vmbo ❖ Vmbo duurt 4 jaar en heeft 4 leerwegen. ❖ Vmbo biedt praktijkopleidingen (vmbo-bb en vmbo-kb) en meer theoretische opleidingen (vmbo-gl en vmbo-tl). In de eerste en tweede klas krijgen leerlingen algemeen vormende (avo) vakken. Aan het einde van het tweede jaar kiezen zij een leerweg en een specialisatie (profiel). ❖ Ook is er tweetalig vmbo-tto (meestal Engels). ❖ Vmbo wordt afgesloten met een centraal eindexamen. Mbo ❖ Het middelbaar beroepsonderwijs (Mbo) heeft 4 niveaus: ❖ Mbo-1, entreeopleiding: 1 of 2 jaar, voor leerlingen zonder vmbo-diploma. ❖ Mbo-2, basisberoepsopleiding: 1-2 jaar, toelatingseisen. ❖ Mbo-3, vakopleiding: 3-4 jaar, toelatingseisen, daarna startkwalificatie. ❖ Mbo-4, middenkader-opleiding, 3-4 jaar en mbo-4, specialistenopleiding (1 jaar). ❖ Na diploma mbo-4 kunnen leerlingen doorstuderen op hbo.</p>	<p>Edukacja zawodowa vmbo & mbo ❖ Vmbo łączy teorię z praktyką i przygotowuje uczniów do edukacji mbo. Średnie kształcenie zawodowe (mbo), przygotowuje uczniów do praktyki zawodowej lub dalszej edukacji. Aby uzyskać kwalifikacje początkowe, uczniowie nastawieni na praktykę potrzebują co najmniej dyplomu vmbo, a następnie dyplomu mbo 2. Vmbo ❖ Vmbo trwa 4 lata i ma 4 tzw. ścieżki kształcenia. ❖ Vmbo oferuje szkolenie praktyczne (vmbo-bb i vmbo-kb) oraz bardziej teoretyczne (vmbo-gl i vmbo-tl). ❖ W pierwszej i drugiej klasie uczniowie uczą się przedmiotów ogólnych. Pod koniec drugiego roku wybierają definitywną ścieżkę kształcenia i specjalizację (profil). ❖ Istnieje również dwujęzyczny vmbo-tto (głównie j. angielski). ❖ Vmbo kończy się końcowym egzaminem centralnym. Mbo ❖ Mbo ma 4 poziomy: ❖ Mbo-1, poziom wstępny: 1-2 lata, na który przyjmowani są uczniowie bez dyplomu vmbo. ❖ Mbo-2, poziom podstawowy: 1-2 lata, wymagania wstępne. ❖ Mbo-3 szkolenie zawodowe: 3-4 lata, wymagania wstępne, a następnie kwalifikacja początkowa. ❖ Mbo-4, szkolenie średniej kadry, 3-4 lata i szkolenie specjalistyczne mbo-4 (1 rok). ❖ Po uzyskaniu dyplomu mbo-4 uczniowie mogą kontynuować naukę w hbo.</p>
<p>Praktijkonderwijs (pro) ❖ Leerlingen die veel extra ondersteuning nodig hebben en geen vmbo-diploma kunnen halen, kunnen terecht in het praktijkonderwijs. Een praktijkschool duurt 5 jaar en heeft geen centraal eindexamen. De leerlingen worden voorbereid op eenvoudig werk en maatschappelijke zelfredzaamheid. Sommige leerlingen stromen door naar mbo-1.</p>	<p>Przysposobienie zawodowe (pro) ❖ Uczniowie, którzy potrzebują dodatkowego wsparcia i nie mogą uzyskać dyplomu vmbo, mogą uczęszczać do szkoły praktycznej. Szkoła ta trwa pięć lat i nie ma centralnego egzaminu końcowego. Uczniowie są przygotowywani do prostej pracy i samodzielności społecznej. Niektórzy uczniowie przechodzą do mbo-1.</p>
<p>Hoger onderwijs in Nederland</p>	<p>Wyższe uczelnie w Holandii</p>
<p>Doorstuderen kan aan het hoger beroepsonderwijs (hbo), met een havo- of mbo-4 diploma, en een universiteit of college (wo).</p>	<p>Po havo lub mbo-4 można dalej studiować w hbo, a po vwo na uniwersytecie lub w college.</p>
<p>HBO ❖ Hbo duurt 4 jaar en omvat lange stageperiodes. ❖ Associate degree: na 2-jaar hbo. ❖ De 37 door de overheid bekostigde hbo's in Nederland bieden samen meer dan 1100 studies.</p>	<p>Wyższe szkoły zawodowe hbo ❖ Nauka trwa 4 lata i zawiera długie okresy stażu. ❖ Associate-degree: po 2 latach studiów hbo. ❖ 37 finansowanych przez rząd uczelni hbo w Holandii oferuje ponad 1100 kierunków studiów.</p>
<p>Wetenschappelijk onderwijs (wo) ❖ Universitair onderwijs en ontwikkeling onderzoeksvaardigheden ❖ Het wo in NL kent de volgende examens: propedeuse (na 1 jaar), wo bachelor (na 3 jaar), wo master (na 4-5 jaar), en na het doctoraatsexamen dr./PhD.</p>	<p>Uniwersytet ❖ Edukacja uniwersytecka i rozwój umiejętności badawczych. ❖ Wo w Holandii oferuje następujące dyplomy: propedeuse (po 1 roku), wo bachelor (po 3 latach), wo master, (po 4-5 latach), po doktoracie dr./PhD.</p>

Polen	Polska
Middelbare scholen - vanaf 15 jaar	Szkoły średnie - od 15 lat
<p>Liceum ❖ Algemeen vormend middelbaar onderwijs na de 8^e klas van de basisschool. ❖ Liceum duurt 4 jaar en wordt afgesloten met een centraal eindexamen (matura). ❖ Keuze uit diverse profielen vergelijkbaar met atheneum/havo. ❖ Leerlingen volgen het door hen in de eerste klas gekozen profiel met het daarmee verbonden vakkenpakket. ❖ Na het eindexamen kunnen leerlingen doorstuderen aan een instelling voor hoger onderwijs.</p>	<p>Liceum ❖ Liceum ogólnokształcące po 8 klasie szkoły podstawowej ❖ Trwa 4 lata i kończy się egzaminem maturalnym. ❖ Wybór różnych profili podobnych do atheneum/havo. ❖ Uczniowie uczą się zgodnie z profilem wybranym w pierwszej klasie z powiązonym pakietem przedmiotów. ❖ Po egzaminie końcowym uczniowie mogą kontynuować naukę na innej uczelni wyższej.</p>
<p>Technikum ❖ Het technikum duurt 5 jaar en eindigt met een centraal eindexamen (matura) en een praktijkexamen van technicus (titel technik). ❖ De leerlingen krijgen algemeen vormend onderwijs zoals op een liceum en technische vakkennis. ❖ Na het behalen van het eindexamen kan worden gekozen tussen werken in een technisch beroep of doorstuderen aan een instelling voor hoger onderwijs.</p>	<p>Technikum ❖ Technikum trwa 5 lat i kończy się egzaminem maturalnym oraz egzaminem praktycznym pozwalającym uzyskać tytuł technika. ❖ Uczniowie zdobywają ogólną wiedzę teoretyczną tak jak w liceach oraz specyficzną dla zawodu wiedzę techniczną. ❖ Po technikum absolwenci wybierają wykonywanie zdobytego zawodu technika lub dalszą naukę na wyższych uczelniach.</p>
<p>Vakschool fase I & II ❖ De vakschool fase I (szkoła branżowa I stopnia) duurt 3 jaar en biedt een praktijkopleiding op basisniveau. ❖ De opleiding wordt afgesloten met een praktijkexamen. ❖ Gediplomeerden kunnen aan het werk in het beroep, waarvoor ze examen hebben gedaan, of doorstuderen aan een vakschool fase II. ❖ Fase II (szkoła branżowa II stopnia) duurt 2 jaar en eindigt met een centraal eindexamen (matura) en een praktijkexamen van technicus (technik). ❖ Gediplomeerden kunnen kiezen tussen gaan werken of studeren op wo niveau.</p>	<p>Szkoła branżowa I & II stopnia ❖ Szkoła branżowa I stopnia trwa 3 lata i oferuje praktyczne przygotowanie do podstawowego zawodu. ❖ Szkoła kończy się egzaminem praktycznym. ❖ Absolwenci mogą podjąć pracę w uzyskanym zawodzie lub kontynuować naukę w szkole branżowej II stopnia. ❖ Szkoła branżowa II stopnia trwa 2 lata i kończy się egzaminem maturalnym oraz egzaminem praktycznym pozwalającym uzyskać tytuł technika. ❖ Absolwenci mogą podjąć pracę lub rozpocząć studia na wyższych uczelniach.</p>
<p>Praktijkonderwijs ❖ Leerlingen die veel moeite hebben om te leren en veel extra aandacht nodig hebben, kunnen terecht op het 3-jarige praktijkonderwijs. ❖ Het praktijkonderwijs kent geen eindexamen. ❖ De leerlingen leren eenvoudige werktaken te verrichten en er wordt veel nadruk op zelfstandig werken gelegd. ❖ Praktijkonderwijs in Polen valt onder het speciaal onderwijs.</p>	<p>Przysposobienie do pracy ❖ Uczniowie, którzy mają bardzo duże trudności w nauce i potrzebują dużo indywidualnej uwagi, uczą się w 3-letnich szkołach przysposobienia zawodowego. ❖ Nie ma w nich końcowych egzaminów. ❖ Uczniowie uczą się samodzielnie wykonywać prostą pracę. ❖ Szkoły przysposobienia zawodowego podlegają pod szkolnictwo specjalne.</p>
Postmiddelbaar en hoger onderwijs	Szkoły policealne & wyższe uczelnie
<p>Postmiddelbare school ❖ Leerlingen die hun middelbare opleiding met een technisch beroep of/en met centrale examens willen aanvullen, kunnen doorleren op een zgn. postmiddelbare school (szkoła policealna). ❖ Deze school duurt max. 2,5 jaar.</p>	<p>Szkoła policealna ❖ Dla osób, które chciałyby po ukończeniu ogólnokształcącej szkoły średniej zdobyć tytuł technika lub/i chcą zdać egzamin maturalny, istnieje możliwość kontynuacji nauki w szkołach policealnych. ❖ Nauka w tych szkołach trwa do 2,5 roku.</p>
<p>Kolegium voor maatschappelijk werk ❖ Deze onderwijsinstellingen leiden op voor werk in de sociale dienstverlening en kunnen bijscholingscursussen aanbieden op het gebied van sociale zorg. ❖ De studie aan een kolegium duurt 3 jaar en wordt afgesloten met een diploma. ❖ Elk kolegium staat onder wetenschappelijk en didactisch toezicht van een universiteit, die masteropleiding aanbiedt in vakgebieden en specialisaties, die aansluiten bij de specialisatie, die aan het kolegium wordt gevolgd.</p>	<p>Kolegium pracowników służb społecznych ❖ Te szkoły przygotowują do pracy w służbach socjalnych i prowadzą kursy doskonalenia zawodowego w dziedzinie opieki społecznej. ❖ Nauka w kolegiach trwa 3 lata i prowadzi do uzyskania dyplomu. ❖ Każde kolegium jest objęte opieką naukowo-dydaktyczną przez uczelnię, która prowadzi studia magisterskie na kierunkach i specjalizacjach odpowiadających programowi nauczania danego kolegium.</p>
<p>Instellingen voor hoger onderwijs ❖ Na het centraal eindexamen te hebben behaald worden studenten toegelaten tot het wo. ❖ Er zijn 4 soorten instellingen voor hoger onderwijs: academische (uniwersytet, akademia, politechnika) en wyższa szkoła. ❖ Aan de meeste Poolse universiteiten zijn de studies net als in Nederland verdeeld in twee fases. ❖ De maximale studieduur is 6 jaar. De eerste fase duurt max. 3,5 jaar. Afgestudeerden ontvangen het diploma van licencjat en/of inżynier. ❖ De tweede fase duurt max. 2,5 jaar. Gediplomeerden verwerven de titel magister. ❖ De traditionele academische instellingen zijn openbaar. Er wordt geen collegegeld voor de voltijdopleidingen gevraagd. ❖ Het merendeel van de nieuwere instellingen betreft particuliere beroepsopleidingen. Deze hanteren zeer uiteenlopende bedragen voor collegegeld.</p>	<p>Wyższe uczelnie ❖ Polski dyplom maturalny umożliwia podjęcie studiów na wyższych uczelniach. ❖ Wyróżnia się 2 rodzaje uczelni wyższych: uczelnie akademickie (uniwersytet, akademia, politechnika) oraz wyższe szkoły. ❖ Na większości polskich uczelni, podobnie jak w Holandii, studia podzielone są na dwa etapy. ❖ Maksymalna długość studiów wynosi 6 lat. Pierwszy etap trwa do 3,5 roku. Absolwenci mogą uzyskać dyplom, tzw. licencjata lub/i inżyniera. ❖ Drugi etap trwa do 2,5 roku. Absolwenci uzyskują tytuł magistra. ❖ Tradycyjne instytucje akademickie są publiczne. Studenci studiów dziennych I i II stopnia nie płacą czesnego za naukę. ❖ Większość nowszych uczelni wyższych to prywatne instytucje o charakterze zawodowym. Pobierają one bardzo różne opłaty za naukę.</p>

Nederland	Holandia
<p>Passend onderwijs</p> <p>Passend onderwijs ❖ Voor leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben, moet in overleg met de ouders, een passende plaats worden gevonden in het onderwijs.</p> <p>❖ Er zijn verschillende soorten passend onderwijs: 1) speciaal basisonderwijs (sbo); 2) specialistisch basis- en voortgezet onderwijs ((v)so), verdeeld in 4 clusters; 3) scholen voor praktijkonderwijs (pro); 4) individuele ondersteuning en/of arrangementen op basisscholen en leerwegondersteunend onderwijs op middelbare scholen (lwoo).</p> <p>❖ Bij verwijzing naar speciaal onderwijs is advies van deskundigen en overleg met de ouders nodig.</p> <p>❖ De specialistische scholen (v)so in cluster 1 & 2 hebben een eigen toelatingsbeleid.</p> <p>❖ Andere scholen (v)so, sbo en pro vragen om een toelaatbaarheidsverklaring bij een regionaal samenwerkingsverband passend onderwijs.</p>	<p>Szczególne potrzeby edukacyjne</p> <p>Edukacja przystosowywana do potrzeb ❖ Dla uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, powinno zostać znalezione odpowiednie miejsce w oświacie. ❖ Istnieją różne rodzaje edukacji przystosowanej do potrzeb: 1) specjalna edukacja podstawowa (sbo); 2) podzielona na 4 klastry specjalistyczna edukacja podstawowa i średnia ((v)so), 3) szkoły edukacji praktycznej (pro), 4) indywidualne wsparcie lub/i pakiety wspierające uczenie się w szkołach podstawowych (arrangement) oraz specjalna ścieżka edukacyjna w szkołach średnich (lwoo).</p> <p>❖ Aby przekierować ucznia regularnej szkoły podstawowej do edukacji specjalnej, konieczna jest opinia specjalistów oraz konsultacje z rodzicami. ❖ Szkoły specjalistyczne (v)so z klastrow 1 i 2 same decydują o przyjęciu ucznia. ❖ Pozostałe szkoły (v)so, sbo en pro wymagają tzw. deklaracji przyjęcia (toelaatbaarheidsverklaring), wydanej przez regionalny związek szkół (samenwerkingsverband passend onderwijs).</p>
<p>Speciaal basisonderwijs ❖ Speciale basisscholen (sbo) hebben dezelfde kerndoelen als gewone basisscholen. Hoewel niet alle leerlingen deze doelen bereiken, krijgen ze er tot hun 14^e de tijd voor. ❖ Het sbo heeft kleinere groepen en meer onderwijsgevend. ❖ Het sbo is bedoeld voor langzaam en/of moeilijk lerende kinderen, kinderen met gedragsproblemen en andere leerlingen, die speciale aandacht en intensieve ondersteuning op school nodig hebben. ❖ Een deel van de leerlingen kan na een periode op het sbo terug naar een reguliere basisschool of hun opleiding voortzetten op een reguliere middelbare school.</p>	<p>Podstawowa szkoła specjalna sbo ❖ Specjalne szkoły podstawowe (sbo) mają te same cele edukacyjne, co zwykłe szkoły. Choć nie wszystkim uczniom udaje się je osiągnąć, mają na to czas do 14 roku życia.</p> <p>❖ W sbo klasy są mniejsze i jest więcej nauczycieli. ❖ Do sbo uczęszczają dzieci, które powoli i/lub trudno się uczą, dzieci z problemami natury wychowawczej oraz uczniowie, którym potrzebna jest szczególna uwaga oraz intensywne wsparcie w szkole. ❖ Po okresie w sbo część uczniów powraca do zwykłej szkoły podstawowej lub kontynuuje naukę w zwykłej szkole średniej.</p>
<p>Speciale scholen (v)so ❖ (V)so scholen zijn voor leerlingen, die specialistische hulp nodig hebben op school. ❖ Het (v)so wordt verdeeld in 4 clusters. ❖ Cluster 1: blinde, slechtziende leerlingen. ❖ Cluster 2: dove, slechthorende leerlingen of leerlingen met een taal-/spraakontwikkelingsstoornis. ❖ Cluster 3: lichamelijk en/of verstandelijk gehandicapte en langdurig zieke leerlingen. ❖ Cluster 4: leerlingen met psychische stoornissen en gedragsproblemen. ❖ Cluster 1 & 2 scholen zijn georganiseerd in landelijke samenwerkingsverbanden. ❖ Cluster 3 & 4 scholen zijn onderdeel van regionale samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs. ❖ Voor iedere leerling op het sbo wordt een ontwikkelingsperspectief vastgesteld, waarin de verwachte uitstroombestemming, zoals verder leren (vmbo, havo, vwo), werken, dagbesteding is opgenomen. ❖ Leerlingen kunnen op het vso blijven t/m het schooljaar waarin ze 20 worden.</p>	<p>Specjalne szkoły podstawowe i średnie (v)so ❖ Szkoły (v)so są dla uczniów potrzebujących specjalistycznej pomocy. ❖ Szkoły (v)so podzielone są na 4 klastry. ❖ Klaster 1: niewidomi, niedowidzący uczniowie. ❖ Klaster 2: uczniowie niesłyszący, niedosłyszący oraz/lub uczniowie z rozwojowymi zaburzeniami mowy i języka. ❖ Klaster 3: uczniowie niepełnosprawni fizycznie i/lub umysłowo oraz przewlekle chorzy. ❖ Klaster 4: uczniowie z trudnościami psychicznymi i problemami w zachowaniu. ❖ Szkoły klastrow 1 i 2 zrzeszone są w krajowych związkach szkół. ❖ Szkoły klastrow 3 i 4 są zrzeszone w regionalnych związkach szkół. ❖ Każdy uczeń sbo otrzymuje tzw. perspektywę rozwoju, dotyczącą poziomu dalszej nauki (vmbo, havo, vwo) lub podjęcia się pracy czy też uczestnictwa w odpowiednich zajęciach dziennych. ❖ Uczniowie mogą pozostać w systemie vso do roku szkolnego, w którym kończą 20 lat.</p>
<p>Polen</p> <p>Inclusief onderwijs</p>	<p>Polska</p> <p>Edukacja inkluzyjna</p>
<p>Inclusief onderwijs ❖ De meeste kinderen met speciale onderwijsbehoeftes gaan naar reguliere scholen. ❖ Zij zitten in gewone of speciale klassen. ❖ In gewone klassen krijgen leerlingen die het nodig hebben extra hulp van een assistent.</p>	<p>Edukacja inkluzyjna ❖ Większość dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych uczęszcza do zwykłych szkół. ❖ Uczą się oni w regularnych lub dodatkowych klasach. ❖ W regularnych klasach otrzymują oni dodatkową pomoc od asystenta.</p>
<p>Speciale scholen ❖ Voor aanmelding bij een speciale school is een verklaring van een team van specialisten nodig. ❖ Speciaal onderwijs wordt in alle onderwijsfasen en -niveaus aangeboden met uitzondering van het hoger onderwijs. ❖ De aard van de speciale behoeftes vormt de basis voor het vaststellen van de persoonlijke doelen (zelfredzaamheid, dagbesteding, sociale vaardigheden, werk). ❖ Er is speciaal onderwijs voor leerlingen: 1) met een verstandelijke beperking; 2) die doof of slechthorend zijn; 3) die blind of slechtziend zijn; 4) die langdurig ziek zijn of een motorische beperking hebben; 5) die gedragsstoornissen vertonen en/of sociaal onaangepast zijn.</p>	<p>Szkoły specjalne ❖ Do skierowania do szkoły specjalnej konieczne jest orzeczenie zespołu specjalistów. ❖ Szkoły specjalne obejmują wszystkie etapy oraz rodzaje edukacji szkolnej poza szkolnictwem wyższym. ❖ Rodzaj szczególnych potrzeb jest podstawą do wyznaczenia celu nauki (samozaradność, zajęcia dzienne, umiejętności socjalne, praca). ❖ Wyróżnia się jednostki specjalne dla uczniów: 1) z niepełnosprawnością intelektualną; 2) niesłyszących i słabo słyszących; 3) niewidzących i słabo widzących; 4) przewlekle chorych lub niepełnosprawnych ruchowo; 5) którzy wykazują zaburzenia w zachowaniu lub są społecznie nieprzystosowani.</p>